

Aansluiten bij de winkelbehoeften van de moderne consument

Biologische boerenmarkt, versterk je verhaal!

Foto Wierd Massink

Tineke van den Berg

De circa veertig boerenmarkten in Nederland zijn grotendeels biologisch. Een Biologische Boerenmarkt is een uitstekende gelegenheid voor sommige boeren en tuinders om hun producten in de stad te verkopen. Het kan een belangrijke inkomstenbron zijn. Veel locaties lopen goed en er komen nieuwe markten bij, maar op andere locaties lijkt de ontwikkeling van de boerenmarkt te stagneren. Wat kunnen we leren van markten die goed lopen?

PPO-onderzoekers Maureen Schoutsen, Arjan Dekking en Marcel Vijn maakten, met inbreng van de ondernemers die op markten staan, een SWOT-analyse van de Biologische Boerenmarkt (zie onderstaande tabel).

Contact boer en klant

Op de biologische boerenmarkt zijn bijzondere producten te koop die rechtstreeks van de boerderij komen. Het directe contact tussen producent en consument is een belangrijk sterk punt van de markt. Visser uit het Waddengebied Barbara Rodenburg-Geertsema staat met haar visvangst op de boerenmarkten in Utrecht en in Amsterdam. “De directe link met klanten vind ik geweldig. In het begin hebben we flink veel tijd moeten investeren in het opbouwen van ons klantenbestand, maar nu ben ik blij dat we dat gedaan hebben. Het enthousiasme van de klanten maakt dat ik met plezier op de boerenmarkt werk.” Uit het onderzoek van de WUR blijkt echter dat het grootste deel van de omzet op de markt voor rekening komt van bedrijven zonder agrarische tak; handelaren die ambachtelijke producten verkopen. “Opletten dat ook zij het verhaal van de producenten uitstekend overbrengen is dan belangrijk.”

Goede organisatie

Tineke van den Berg van de Stadsboerderij in Almere verkoopt het eigen rundvlees op de boerenmarkt in Almere. Zij is enthousiast en haalt op de markt goed rendement. Een belangrijke ervaring van haar is dat een goede organisatie noodzakelijk is: “Wij hebben een gezamenlijke groep met de boeren en bepalen zelf wie erbij kan komen staan op de markt,” vertelde zij tijdens de BioVak workshop ‘biologische boerenmarkt’. “Laat je wel of niet handelaren toe die producten verkopen?”

Het ontbreken van een gezamenlijk aanspreekpunt en gebrek aan gezamenlijke organisatie op zowel sommige individuele markten als landelijk (geen vereniging of stichting van kraamhouders), is een belemmering voor de verdere professionalisering, constateren ook de onderzoekers. “Vroeger was de definitie van de Biologische Boerenmarkt dat er ook een boer achter de kraam stond. Dat is verwaterd en er komen meer handelaren die precies kunnen inkopen waar behoefte aan is en zo een goed rendement halen,”

Ruim assortiment groenten op de boerenmarkt bij Kwekerij Zuidbos in Noordgouwe

markten onderzoekers Arjan Dekking en Maureen Schoutsen. Een landelijke afspraak over het toelatingsbeleid voor kraamhouders zou weer helder moeten worden vastgesteld, vonden de deelnemers aan de workshop. Zij hadden daarvoor duidelijk behoefte aan een landelijk steunpunt voor boerenmarkten.

De onderzoekers hebben nog tips voor de ondernemers: “Sluit aan bij de winkelbehoeften van de moderne consument: maak het bijvoorbeeld mogelijk om op de boerenmarkt te betalen met een pinpas en pas de openingstijden aan zodat tweeverdieners ook de markt kunnen bezoeken,” stelt Marcel Vijn. “Ook de samenhang met de reguliere markt is vaak zwak: de kiloknaller en communicatie ‘waar je gulden een daalder waard is’ versus biologische kwaliteitsproducten met een navenante prijs.”

Bijzondere plek

Bijzondere plekken doen het goed. Na twee pogingen een Biologische Boerenmarkt op te zetten in Zeeuwse dorpen, heeft teler Ad van Oorschot de kramen verplaatst naar zijn eigen bedrijf. Op het erf van Biologische Kwekerij Zuidbos kunnen klanten kiezen uit een compleet assortiment natuurvoedingsproducten. En gezellig een praatje maken met een bakje koffie of soep. “We willen de sfeer van een Zuid-Frans marktje,” zegt Van Oorschot.

Hoewel de regelgeving om een markt op eigen erf te krijgen flink veel tijd heeft gekost, is Ad van Oorschot zeer tevreden. “In de vier uurtjes dat de markt open is, haal ik zo’n 35% van mijn weekomzet, terwijl de omzet van mijn winkel in de rest van de week ook gelijk is gebleven. Onze klanten vinden het echt een uitje.”

Sterke en zwakte punten van de Biologische Boerenmarkt

Sterkten (S)	Zwakten (W)	Kansen (O)	Bedreigingen (T)
Bijzondere producten	Vaak geen gezamenlijk aanspreekpunt	Herkenbaarheid vergroten	Weinig professioneel
Contact boer – klant	Kost veel tijd om boodschappen te doen	Unieke locaties benutten	Dalende belangstelling markten in algemeen
Eerlijke prijs	Vaak alleen cash, niet kunnen pinnen	Conceptontwikkeling	Concurrentie andere verkoopkanalen
Dichtbij klant (fysieke afstand)	Sluit slecht aan bij reguliere markt	Overdekte markt	Verwateren begrip ‘biologische markt’

Foto PPO-VUUR

Het optimaal benutten van unieke locaties zoals Noordgouwe of Landgoed de Kemphaan in Almere voor de boerenmarkt kan zorgen voor een versterking van de 'belevenis'. Boerenmarkten op zulke unieke locaties kunnen rekenen op trouwe klanten die niet op de prijs gefixeerd zijn. Deze boerenmarkten realiseren groei.

De sterkste Biologische Boerenmarkten bestaan al lang en hebben een duidelijk concept. Tineke van den Berg: "Op de markt in Almere hebben we sinds kort een flensjesbakster erbij. De lekkere geur van flensjes verspreidt zich over de markt, daar komen mensen echt voor terug. De burgers waarderen ook de echte smaak van ons rundvlees; vlees zoals vroeger."

Een goed concept is belangrijk voor de herkenbaarheid en uitstraling, zorgt voor kwaliteitsborging en leidt tot verdere verbetering van het rendement. In het concept moet ruimte blijven voor behoud van traditionele klanten naast het vinden van nieuwe klanten met de termen 'culinair' en 'organic'. De 'beleving' van de boerenmarkt door de consument kan doorwerken tot thuis wanneer de producten een herkenbare merknaam hebben. "Kijk daarbij ook naar formules die iets met 'marktbeleving', regionaal of 'organic' doen, zoals Marqt, Willem & Drees of Goodyfood," merkt onderzoekster Maureen Schoutsen op.

Praktisch parkeren

Voor veel standhouders is de boerenmarkt een belangrijk afzetkanaal. "Je bent op de markt wel heel afhankelijk van praktische zaken," ontdekte Tineke van den Berg. "Is de

hoofdweg naar je markt afgesloten, dan loopt je omzet terug. Werkt het weer niet mee, minder klanten. Parkeren moeilijk, geen bezoekers. Op zulke praktische dingen moet je goed letten met je mede-kraamhouders." Want de boerenmarkt is een belangrijke inkomstenbron voor individuele boerenbedrijven.

Dit belang van de afzet vertaalt zich niet altijd naar een (gemeenschappelijke) inspanning wat betreft uitstraling en communicatie. "Kraamhouders hebben vaak een klein bedrijf en hebben daardoor weinig tijd en geld beschikbaar voor verder professionalisering," merkte Marcel Vijn. "Versterk daarom de lokale organisatie van de boerenmarktondernemers. Zorg dat de voorwaarden voor de gezamenlijke boerenmarkt als concept door de vereniging van kraamhouders worden vastgelegd, met de verdeling over branches en over het toelaten van nieuwe kraamhouders. Een dergelijke vereniging heeft afspraken over tijden, reclame, gezamenlijke uitstraling. Daarnaast dient de gemeente te zorgen voor de vastlegging in de marktverordening van de branche 'biologische producten' als je een biologische boerenmarkt wil starten."

Ondanks een aantal bedreigingen, zijn er genoeg kansen voor biologische boerenmarkten. Maar dan moet het 'verhaal' versterkt en bewaakt worden. Het vinden van voldoende nieuwe marktkoopliden met een boerenbedrijf zou daarbij helpen. Evenals een vernieuwd landelijk steunpunt. "Want verkopen op de markt is geweldig leuk en geeft op termijn een goed rendement," weet Goede Visser Barbara Rodenburg-Geertsema uit eigen ervaring. ■

Het rapport Biologische Boerenmarkten in Nederland, analyse en aanbevelingen voor verdere ontwikkeling is te downloaden van www.biokennis.nl
Het Handboek Directe Verkoop van Boerderijproducten geeft informatie over het starten van een Biologische Boerenmarkt en is te downloaden van www.biologica.nl